

# Toimintakulttuurin parantaminen turvallisuustuuppauksia suunnittele- malla



Oppilaat suunnittelevat tilojen käyttöön liittyviä muutoksia niin, että tilat ohjaavat käyttäjiään toimimaan esimerkiksi turvallisesti tai ekologisesti.

**Kesto:** 90–125 min

**Oppiaine:** ympäristöoppi, voi yhdistyä moniin eri oppiaineisiin

**Luokka-aste:** sopii kaikille luokka-asteille

Tässä koulun turvallisuuteen liittyvässä tehtävässä on hyödynnetty *ilmastotuuppausten* ajatusta (climate nudges): oppilaat pohtivat tapoja, joilla koulun muita oppilaita ja henkilökuntaa voidaan omasta halustaan saada toimimaan kestävämmiin tai tässä tapauksessa turvallisempiin. Ilmastotuuppauksista voit lukea lisää täältä: <https://ilmastotuuppaus.fi/>.

Esimerkki turvallisuustuuppauksesta tulee Turun normaalikoulusta, jossa 2.-luokkalaiset huomasivat, että on vaarallista, jos seisoo liian lähellä ovea (se voi avautua äkisti ja osua seisokaan). He keksivät, että jos lattiaan, riittävän kauas ovesta olisi kiinnitetty erivärisiä palloja, oppilaat ehkä haluaisivat mennä seisomaan niiden päälle. Opettajan olisi myös helppo ohjeistaa oppilaita seisomaan pallolla. Pallossa voisi myös lukea vaikkapa ”Tallo minua!” tai olla jalkapohjan kuvat, jotta viesti olisi selkeämpi. Helppo, käytännöllinen idea toteutettavaksi!

## Tarvittavat materiaalit

- tablettilaitteita tai muita laitteita, joilla voi kuvata still-kuvaa ja videota
- erilaisia askarteluvälineitä sen mukaan, mitä oppilaat löytävät – luokassa tavallisesti olevat välineet riittävät hyvin

## Toiminta

1. Aiheeseen viritellään keräämällä vaikkapa taululle asioita, jotka arjessa voivat olla vaarallisia.
2. Oppilaita ohjataan pohtimaan tilanteita, jotka koulussa aiheuttavat fyysisiä tai henkisiä vaaratilanteita (esimerkiksi portaissa juokseminen, vieraan aikuisen päästäminen sisään, yksin jättäminen, ikävät puhuvat)
3. Oppilaat jaetaan pienempiin ryhmiin, ja jokainen ryhmä valitsee yhden vaaratilanteen. Näin katetaan mahdollisimman monta kouluturvallisuuden ongelmakohtaa.
4. Oppilaat pohtivat ryhmissä konkreettisen paikan, jossa kyseinen vaaratilanne koulussa aiheutuu. Ryhmät menevät kuvaamaan ko. paikkaa monesta eri kulmasta ja pohtivat, mitkä asiat juuri siinä paikassa ohjaavat toimimaan vaarallisesti.
5. Tehtävänä on keksiä jokin sellainen fyysinen, valittuun tilaan/ympäristöön tehtävä pieni ja yksinkertainen asia, joka saisi ihmiset haluamaan toimia niin, ettei vaaraa synny. Esimerkki voisi olla vaikkapa anturi, joka mittaa äänenvoimakkuutta käytävällä ja vilkuttaa vihreää valoa, jos desibelitaso pysyy annetun raja-arvon alapuolella tai *stranger danger* -kuva koulun ovesta kera kyltin, jolla oppilas voi ikkunan läpi näyttää vieraille aikuiselle ohjeen soittaa ovikelloa. Henkisten vaarojen tuuppauksia on myös olemassa: kaveripenkki, uudet pihaleikit tai -pelit jne.
6. Oppilaat rakentavat prototyypin tuuppauksesta. On tärkeää, että he voivat fyysisesti havainnoida

tilaa ja kokeilla, miltä heidän ideansa tilassa vaikuttaa. Toimisiko se? Miten sitä voisi parantaa? Mikä ehkä estää sitä toimimasta hyvin? Tässä vaiheessa voi myös hyödyntää tilasta aiemmin otettuja kuvia.

7. Vertaisarvioinnille on hyvä jättää aikaa ennen prototyyppien viimeistelyä: miten muut oppilaat kokevat tuuppauksen? Voisiko se toimia?
8. Lopuksi tuuppauksesta tehdään video, jolla oppilaat kuvailevat turvallisuusuhan, näyttävät turvallisuustuuppauksensa prototyyppin ja sen toimintatavan. Videot lähetetään rehtorille, johtoryhmälle tai vaikkapa oppilaskunnan hallitukselle pohdittaviksi.